

UNG VÄNSTERS FEMINISTISKA OCH SOCIALISTISKA REFORMPROGRAM

Antaget på kongressen 2025

 UNG VÄNSTER

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Omfördelning och rättvisa.....	2
Skatt.....	2
Bekämpa nyliberalismen i offentlig sektor.....	2
Korruption och överklassens kriminalitet.....	3
Investeringar.....	3
Välfärd.....	4
Utbildning.....	5
Energiproduktion.....	6
Järnväg, kollektivtrafik och transporter.....	6
Bostadsbyggande.....	7
Landsbygden och förorten.....	8
Produktion, gemensamt ägande och demokrati.....	9
Klimat och miljö.....	9
Gemensamt ägande.....	11
Demokratisering.....	12
Jämställdhet.....	13
Sexualiserat våld.....	13
Porr och prostitution.....	14
Kvinnovård.....	15
Den könssegregerade arbetsmarknaden.....	15
Obetalt hem- och omsorgsarbete.....	15
Hbtq-rättigheter.....	16
Arbete och trygghet.....	16
Full sysselsättning.....	16
Trygghet på arbetsmarknaden.....	17
Kriminalpolitik.....	18
Fred och solidaritet.....	18
Alliansfrihet.....	18
Säkerhets- och försvarspolitik.....	19
Bistånd.....	19
Flyktingpolitik.....	20
Nedrustning och hållbar fred.....	20
Vi ska ta ledningen och makten.....	21

Inledning

Det här är Ung Vänsters feministiska och socialistiska reformprogram. I reformprogrammet föreslår vi förändringar vi skulle genomföra här och nu om vi haft makten. Som revolutionärer vet vi att det feministiska och socialistiska samhället inte är något som uppstår över en dag utan något som behöver byggas. I byggandet har reformer en avgörande roll. Genom att skapa reell förändring visar vi att vänsterpolitik fungerar och förbättrar människors liv, genom det vinner vi arbetarklassens förtroende och kan organisera fler för någonting större. Vi vet att reformer som begränsar kapitalet och mäns strukturella makt kommer möta motstånd. Ekonomin har de senaste årtioendena ställts allt längre från folklig kontroll och könsmaktsordningen genomsyrar, som alla andra delar av samhället, även staten. Därför behöver vår kamp för reformer gå hand i hand med att både staten och ekonomin omvandlas i demokratisk riktning. Reformprogrammet är inte en uttömmande lista över allt vi vill göra, och just vilka reformer vi vill driva är något som kan omvärderas och förändras. Förslagen i programmet leder inte heller till en perfekt och felfri värld, men de skulle innebära stora kliv framåt mot det feministiska och socialistiska samhället.

Omfördelning & rättvisa

Kapitalismen skapar stora klassklyftor och djupa orättvisor. Högerpolitiken som har förts de senaste decennierna har gynnat överklassen på arbetarklassens bekostnad, vi vill vända på det. Detta är reformer för att öka den ekonomiska jämlikheten och för att finansiera de satsningar som krävs för ett feministiskt och socialistiskt samhälle.

Skatt

För att genomföra de satsningar vi vill behöver de finansieras, det gör vi gemensamt genom skatten. Vi kan bygga ett starkt samhälle och öka den ekonomiska jämlikheten med en rättvis skattepolitik. En omfördelande skattepolitik innebär att vi tar tillbaka från det överklassen har stulit från oss och omfördelar pengar och inflytande till arbetarklassen.

Vi vill genomföra följande reformer

- Sänk inkomstskatten för låginkomsttagare.
- Höj progressiviteten i statliga inkomstskatten.
- Höj bolagsskatten.
- Inför en förmögenhetsskatt.
- Inför fastighetsskatt.
- Inför arvsskatt.
- Inför en finansskatt i syfte att motverka spekulation med värdepapper.
- Höj skatten på kapitalvinst så den är högre än skatten på arbete.
- Avskaffa ISK-konton (investeringsparkonton).
- Höj mineralskatten kraftigt.
- Avskaffa rut- och rotbidragen.

Bekämpa nyliberalismen i offentlig sektor

Den offentliga sektorn är idag starkt påverkad av den nyliberala utvecklingen. Den offentliga sektorn utsätts för stora nedskärningar, verksamheter privatiseras och myndigheter blir bolag som tvingas konkurrera och agera som bolag. Ett problem idag är hur den offentliga sektorns upphandlingsregler ser ut. Regler kring upphandling är bra för att motverka korruption, men en regel som fungerar dåligt är den om att man alltid måste välja den billigaste aktören. Det leder till dåliga arbetsvillkor, sämre kvalitet och eftersom många använder underentreprenörer i flera led så leder det också till låg transparens. Offentliga institutioner ska drivas utifrån samhällets behov och inte utifrån marknadslogik.

Vi vill genomföra följande reformer

- Förbjud privata aktörer i välfärden och låt verksamheterna övergå till offentlig regi.
- Omvandla alla statliga bolag till myndigheter på sikt.
- Offentliga upphandlingar får inte tecknas med arbetsplatser som inte är anslutna till kollektivavtal.
- Reformera reglerna kring offentlig upphandling i syfte att säkerställa att de alltid tar hänsyn till miljömål, klimatmål, kvalitet och arbetsvillkor.
- Inför begränsningar på upp till maximalt två underentreprenörsled. Det ska gälla vid både offentligt och privat upphandlad verksamhet. Huvudentreprenören ska vara ansvarig för löner och arbetsvillkor i hela kedjan.
- Ta bort det fria skolvalet och inför en närhetsprincip.
- Förbjud kommersiell reklam i kollektivtrafiken till förmån för samhällsnyttig information, konst och kultur.
- Omfatta alla privata välfärds- och skolaktörer under offentlighetsprincipen tills dess att vi har avskaffat dem.

Korruption och överklassens kriminalitet

Korruptionen är utbredd i dagens Sverige. Överklassen och storföretag kan påverka politiska beslut genom lobbyism och mutor. Många politiker går direkt från politiken till näringslivet. Miljardtals kronor av egentliga skattepengar försvinner varje år i skatteflykt. För att bekämpa korruptionen och överklassens kriminalitet krävs hårdare lagar och utförligare kontroll.

Vi vill genomföra följande reformer

- Kriminalisera och döm skatteflykt på samma sätt som stöld.
- Förbjud politiker att ta emot pengar från näringslivet.
- Inför ett lobbyistregister så politiker inte kan träffa näringslivet bakom stängda dörrar
- Öka Skatteverkets finansiering.
- Bevara Ekobrottsmyndigheten och öka dess finansiering.
- Arvoderingen för en heltidspolitiker ska ligga på samma nivå som den nationella medianlönen för kvinnor inom LO.

Investeringar

Decennier av nedskärningar har skapat ett i grunden trasigt samhälle. För att bygga det samhälle vi vill ha krävs stora investeringar. Dessa investeringar ska finansieras genom de ovan

nämnda reformerna som kraftigt kommer öka statens och det offentligas inkomster. Utöver den ökade skattebaserade finansieringen kommer en del av investeringarna lånefinansieras. Genom lånefinansiering kan nödvändiga investeringar göras idag och bekostas långsiktigt. Genom investeringar i allmännyttan kan vi lösa vårdkrisen, bygga bort bostadsbristen och få ner utsläppen av koldioxid. Men vi kan inte bara bekämpa vår tids allvarligaste problem, utan vi kan också bygga ett nytt och bättre samhälle som håller ihop. Ett samhälle baserat på omsorg, arbete och solidaritet där alla har tillgång till den vård de behöver, där alla som kan arbeta har ett jobb att gå till och där alla har råd och möjlighet att resa både billigt och hållbart.

Välfärd

Välfärden behöver satsas på och utökas. Välfärden handlar om att se till att tillfredsställa alla människors grundläggande behov. Den handlar om barnomsorg, äldreomsorg, vård vid skador och sjukdom, vård vid psykisk ohälsa, stöd till dem med särskilda behov och skydd mot fattigdom. Några av välfärdens viktigaste institutioner och system är sjukhus, vårdcentraler, psykiatrimottagningar, äldreboenden, hemtjänst, LSS, färdtjänst, tandvård, socialförsäkringar och pensioner. Inom samtliga dessa råder underfinansiering vilket tar sig i uttryck genom personalbrist, dåliga arbetsvillkor och för låga ersättningsnivåer. Anledningen till denna situation är de nedskärningar som genomförts av högern som kontinuerligt har sänkt skatterna istället för att investera i den gemensamma välfärden.

Vi vill genomföra följande reformer

- Höjda löner i offentlig sektor. Stärk organiseringen av den offentliga sektorn genom ökade statsbidrag till kommunerna för att öka personaltätheten.
- Anställ mer personal inom sjuk- och hälsovården samt inom omsorgsarbeten.
- Ge kommun- och regionanställda med fast heltidstjänst rätt till motsvarande tjänst i ny kommun/region vid flytt.
- Avskaffa delade turer inom vårdarbeten.
- Ge personalen mer makt över schemaläggningen.
- Hållbarare regler kring övertid inom vården.
- Fast anställning som standard inom vård- och omsorgsarbeten.
- Förbättrade arbetsvillkor inom sjukvårds- och omsorgsarbeten.
- Högre lön i välfärdsyrken.
- Öppna fler förlossningsavdelningar så att alla större tätorter har tillgång till kvalitativ förlossningsvård.
- Inför avgiftsfri tandvård och inkorporera tandvården i det vanliga sjukvårdssystemet
- Gör alla vårdbesök inom sjukhussystemet avgiftsfria.
- Sänk nivån i högkostnadsskydden för läkemedel.
- Förbjud privata digitala vårdtjänster som tjänar pengar på skattebetalarnas bekostnad.
- Låt primärvården erbjuda digitala besök.
- Förbättrad färdtjänst.
- Gör om privata ambulanser till offentliga.
- Avbolagisera SOS alarm och anställ mer personal.

- Anställ mer personal i yrkesroller som kräver låg eller ingen utbildning i den offentliga sektorn, ex. vårdbiträden, medicinska sekreterare, administratörer etc. för att avlasta och effektivisera verksamheterna.

Utbildning

Samhället är i stort behov av investeringar i utbildningsväsendet. Skolan har på alla nivåer saknat resurser under en lång tid. Lärartätheten är för låg, villkoren för lärarna för dåliga och det saknas resurspersonal. Även skolsystemet i sig är i behov av förändring. Skolan idag fokuserar för mycket på administration och byråkrati och för lite på kunskap som inte bara är till för att skapa produktiva arbetare, utan som är meningsfull för individer, samhället och livet. Även universitetet är påverkat av nedskärningarna. Pengar som går till nedvärderade discipliner som inte direkt gynnar produktionen anses som slöseri med skattepengar, även om den undervisning och forskning som bedrivs har stora positiva konsekvenser för samhället i stort. De flesta studenter är beroende av CSN för att kunna genomföra sina studier, samtidigt som studiemedlen är låga och dyra. Folkbildning har drabbats hårt av statens nedskärningar de senaste åren. Folkbildningen har en avgörande roll både för människors rätt till lärande och för den svenska demokratin.

Vi vill genomföra följande reformer

- Anställ fler lärare i grundskolan i syfte att skapa mindre skolklasser.
- Anställ fler specialpedagoger, skolbibliotekarier, kuratorer och skolsjuksköterskor i grundskolan och på gymnasiet.
- Återinför ett statligt huvudmannaskap för skolan.
- Förstatliga vuxenutbildningen och öka finansieringen.
- Ersätt skolpengen med en klasspeng.
- Frys räntan på CSN.
- Höj CSN-bidraget.
- Gör om delar av CSN-lånet till bidrag.
- Inför fler regleringar i skollagen kring t.ex. lärares arbetstid och dokumentationsplikt för att minska den administrativa bördan.
- Inför en läroplan med mindre mål- och resultatstyrning, med färre standardiserade prov och med ett betygssystem som är baserat på formativ bedömning.
- Sverige ska lämna Pisa-mätningen.
- Slopa läxor.
- Höj anslagen till folkhögskolor och studieförbund.
- Möjliggör för tjejseparatisk undervisning i skolan, som hindras av dagens läroplan.
- Bjud in tjejjourerna på lektioner för sexualitet, samtycke och relationer för att lära ut om sexualiserat våld, och ge tjejer möjlighet att diskutera killars våld mot tjejer i ett separatistiskt rum.
- Erbjud alla tjejer i grundskola och gymnasium feministiskt självförsvar.
- Satsa mer resurser på modersmålsundervisning och utbildning i Sveriges minoritetsspråk.
- All kurslitteratur ska vara tillgänglig och gratis för studenter.

Energiproduktion

Energiproduktionen behöver växa, effektiviseras och bli hållbar. Elen som produceras i Sverige kommer till största delen från vattenkraft, kärnkraft och vindkraft. Idag används i princip inga fossila bränslen inom den svenska elproduktionen. Elproduktionen är dock inte hållbar eftersom att ungefär en tredjedel kommer från kärnkraft. Kärnkraft i sig släpper inte ut några stora mängder koldioxid, men däremot gör uranbrytningen det i andra länder. Dagens kärnkraft är överlag ett ineffektivt, ohållbart och omodernt sätt att producera el. Samtidigt är vikten av en utökad elproduktion för att klara klimatomställningen så pass viktig att kärnkraften behöver avskaffas på sikt, snarare än direkt. Att satsa på mer kärnkraft är fel, vi måste istället ställa om till och utöka de förnybara energikällorna. Under de senaste åren har det vid flera tillfällen varit absurt höga elpriser. Detta beror på att prissättningen sätts utefter exportpriser på elen trots att den stora elproduktionen i Sverige möjliggör betydligt lägre inhemska elpriser. Elpriserna måste sänkas både för hushållens ekonomi och för att underlätta den gröna omställningen.

Vi vill genomföra följande reformer

- Inför Sverigepriser, det vill säga lösgöra prissättningen på el från den dyra exportelen.
- Bygg ut vindkraften till land och till havs.
- Bygg ut solkraften.
- Att på sikt avskaffa kärnkraft när elproduktionen på ett hållbart sätt kan ersättas.
- Höj anslagen för forskning på förbättrad förnyelsebar energi.
- Förstatliga elnätet.
- Investera i elnätet så att det är anpassat efter en ökad elproduktion och i syfte att minska överföringsförlusterna.

Järnväg, kollektivtrafik och transporter

Järnvägsnätet, kollektivtrafiken och transportsystemen är i desperat behov av upprustning. Den svenska järnvägen lider av bristande underhåll till följd av den avreglering som skedde av järnvägsunderhållet 2002. Vidare så lyder trafikeringen av järnvägsnätet under den fria marknaden vilket gör att trafikeringen av järnvägen sker utifrån företagets vinstintresse snarare än samhällets behov. Bolagiseringen av SJ som skedde 2001 har lett till att SJ behöver prioritera vinstmål istället för billiga priser och många avgångar. Istället för den kontinuerliga misskötseln av järnvägen i Sverige föreslår vi en kraftig upprustning och utbyggnad av järnvägstrafiken. De oelektrifierade banorna bör elektrifieras och de manuella banor som finns kvar (system M) behöver uppgraderas till banor med hinderfrihetskontroll (system H) för att öka kapaciteten. Även den svenska kollektivtrafiken är i stort behov av investeringar. Även om tillgången till lokaltrafik i stan ofta är god så är biljettpriserna absurt höga, vilket gör att de som kan ofta väljer bilen istället. Även på landsbygden och mindre orter är biljettpriserna dyra, men här är antalet avgångar och busslinjer för få vilket gör att människor väljer bilen istället eller att man får en begränsad rörelsefrihet i samhället. Förutom tåg- och kollektivtrafiken behövs andra trafik- och transportåtgärder. Vi behöver återinföra flygskatten för att minska det klimatskadliga flygandet. Vi behöver även investera i fler gång- och cykelvägar för mer framkomliga samhällen.

Vi vill genomföra följande reformer

- Omvandla SJ AB från bolag till myndighet och ge den tillsammans med de regionala tågbolagen ensamrätt att köra persontågtrafiken i Sverige.
- Förstatligande underhållet av järnvägen och sluta anlita privata underentreprenörer
- Sänkta biljettpriser för tågresor.
- Inför ett Sverigekort på fjärr- och regionaltrafik.
- Utred återuppstartandet av nedlagda järnvägslinjer.
- Bygg ut nattågen.
- Bygg ut fler stationer längs redan befintliga banor.
- Anslut alla orter som är större än 5000 till järnvägsnätet.
- Bygg höghastighetståg mellan på sträckorna Stockholm-Göteborg, Göteborg-Malmö, Malmö-Stockholm, Stockholm-Oslo och Stockholm-Luleå.
- Statlig produktion ska som regel använda sig av godstrafik på järnväg.
- Elektrifiera hela järnvägsnätet.
- Bygg dubbelspår på högtrafikerade delar av järnvägsnätet som saknar det idag.
- Verka för att öka godstrafiken.
- Inför gratis lokaltrafik.
- Fler bussavgångar på landsbygden.
- Fler busslinjer på landsbygden.
- Återinför flygskatten.
- Investera i fler cykel- och gångvägar.
- Feministisk snöröjning ska tillämpas i alla kommuner.

Bostadsbyggande

Bostadsbyggandet måste öka kraftigt. Under en lång tid har det varit akut bostadsbrist i Sverige. Bristen handlar framförallt om att det byggs för få hyresrätter. Anledningen till detta är att staten inte längre tar ett huvudansvar för bostadsbyggandet utan istället är det helt upp till kommunerna och privata företag vad som byggs. Grundproblemet med att se bostad som en vara på en marknad istället för en rättighet är att det som byggs kommer vara det som är mest lönsamt för bygg- och bostadsföretagen snarare än det som samhället behöver. Eftersom att hyresrätter kräver stora investeringar som inte betalar tillbaka sig på en lång tid innebär det att det är mer lönsamt att bygga bostadsrätter, villor och kontor eftersom att det innebär mer kortsiktig vinst. Samtidigt blir kostnaderna för landet och dess invånare enorma av bostadsbristen. Bostadsbristen innebär trångboddhet, osäkra och oseriösa andrahandskontrakt, höga hyror, ökad skuldsättning och att man inte kan flytta hemifrån eller till den platsen man vill bo. Bostadsbristen slår särskilt hårt mot kvinnor som inte kan flytta från sin våldsamma man, pojkvän eller familj.

Idag är ett stort problem att kommuner säljer av sitt bestånd av hyresrätter till privata aktörer som inte sällan ombildar dessa till bostadsrätter. Medel ska avsättas för att köpa tillbaks fastigheter som sålts till ett rimligt pris. Ombildningar av bostäder från hyresrätter till bostadsrätter är också ett generellt problem som leder till att färre hyresrätter existerar och att fler behöver skuldsätta sig för att skaffa en bostad.

Dagens bostadsbidrag är begränsat och endast ett fåtal är berättigade. Vi vill höja ersättningsnivåerna och göra det tillgängligt för fler. På sikt vill vi även fasa ut räntebidraget vilket subventionerar villa- och bostadsrättsägare trots att de i regel har högre inkomster än hyresgäster. Dessutom leder räntebidraget till en snedlutning av bostadsmarknaden vilket ökar efterfrågan på villor och bostadsrätter, driver på hushållens skuldsättning till förmån för bankerna och minskar efterfrågan på hyresrätter. Slutligen vill vi se en satsning på feministisk stadsplanering i syfte att göra bostadsområden mer trygga så att kvinnor kan röra sig i dem på samma sätt som män.

Vi vill genomföra följande reformer

- Inför ett statligt byggbolag.
- Bygg ett nytt modernt miljonprogram med klimatsmarta, energisnåla och välisolerade hyresrätter.
- Renovera det offentliga bostadsbeståndet med bibehållna hyror i syfte att göra dem mer energibesparande.
- Ge Hyresgästföreningen vetorätt i om ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter.
- Stärka hyresgästers möjlighet att få tillbaka pengar från ockerhyror.
- Fasa ut räntebidraget.
- Reglera vinsten på hyresrätter.
- Höj bostadsbidragen och gör dem tillgängliga för fler.
- Tillämpa feministisk stadsplanering i den statliga och kommunala planeringen i syfte att bygga bort otrygga ytor.
- Förbjud försäljning av det kommunala bostadsbeståndet.
- Ge våldsutsatta kvinnor förtur i bostadskön.
- Öronmärk en viss procentsats för grönområden, konst och upprustning av offentliga ytor i samband med stadsutveckling.
- Förbjud hyresvärdar från att vräka barnfamiljer oavsett anledning.
- Nollvision för hemlöshet.

Landsbygden och förorten

Landsbygden och förorten är i behov av kraftiga investeringar. Vi ser hur politiker i decennier har försummat landsbygden och förorten. Det offentliga har dragit sig mer och mer tillbaka från landsbygden genom nedlagda skolor, vårdcentraler och tåg- och busslinjer samtidigt som det svenska samhället är helt beroende av de naturresurser och den produktion som sker på landsbygden. Vi behöver se till så att det går att leva, arbeta och bo på landsbygden.

I förorterna runt de större städerna i Sverige bor arbetarklassen med lägst ekonomisk standard. Här har områdena och samhällsservicen varit eftersatta i decennier. Samtidigt ser vi hur politiker använder förorten som en bricka i ett politiskt spel i syfte att motivera en rasistisk ideologiproduktion. Demoniseringen av förorten är problemet, inte förorten i sig. Det finns många sociala problem i både förorter och på landsbygden idag och det blir en oundviklig konsekvens av klassamhället, speciellt i tider där samhället istället för att kompensera för det, snarare befäster klasskillnaderna. För att börja ta tag i delar av problemen krävs det upprustning

och satsningar på att öka den ekonomiska standarden och tryggheten. Det handlar bland annat om bostäder, lokaltrafik, välfärd och arbeten.

Vi vill genomföra följande reformer

- Inför en bolagsskatt som ser till att landsbygden får tillbaka mer från turism och naturresursutvinning.
- Sänk bensinpriset för de som är folkbokförda på landsbygden.
- Rusta upp nedgångna vägar på landsbygden.
- Investera i förbättrad internetuppkoppling på landsbygden.
- Investera i mobilnätet på landsbygden.
- Lagstifta om att alla kommuner ska erbjuda kulturskolor för alla.
- Öka omfördelningen i utjämnningssystemet.
- Vård, omsorg och utbildning ska anpassas efter befolkningens behov i kommuner och underskott i den kommunala budgeten ska bekostas progressivt av rikare kommuner i utjämnningssystemet.
- Motverka segregationen genom att prioritera en blandad bebyggelse av bostäder i den statliga, regionala och kommunala planeringen.
- Ta bort visitationszoner.
- Höj bidragen till idrotts- och kulturföreningar.
- Investera i idrotts- och kulturanläggningar på landsbygden och förorten.
- Inför sportbibliotek i alla kommuner.

Produktion, gemensamt ägande och demokrati

För ett i grunden rättvisare och bättre samhälle krävs en produktion där vinsterna i högre grad går tillbaka till arbetarna och till samhället i stort. För att kunna genomföra alla de investeringar som vi ovan beskrivit krävs det också ett ökat gemensamt ägande i produktionen så att vi i högre grad kan se till att det som produceras faktiskt är det som samhället är i behov av. Genom detta kan vi se till att produktionen blir hållbar och att vi producerar mindre av sådant som bidrar till klimatkrisen och mer av sådant som behövs för att lösa klimatkrisen och genomföra investeringar i bostadsbyggande, infrastruktur och välfärdsutbyggnad. Vi vill se en demokratisering av produktionen där vi genom gemensamt ägande ger mer makt till både arbetarna och de folkvalda.

Klimat och miljö

Vi vet att det största hotet mot klimatet utgörs av kapitalismen och dess fria handel och överklassens utsläpp. Därför är det av största vikt att vi reglerar företagens utsläpp och arbetar för en hållbar produktion vilket vi bör göra på flera nivåer.

En hållbar och reglerad industri är ett måste för att vi ska kunna tillgodose de samhällsliga behoven samtidigt som vi kan genomföra en hållbar omställning av industrierna. Den svenska industrin är viktig både för den inhemska konsumtionen och för exporten. Export av varor är viktigt för den svenska statens ekonomi. Samtliga industrier har en lång väg kvar innan de blir hållbara och det enda sättet att se till att de blir hållbara tillräckligt snabbt är genom påtryckningar från statligt håll och reformer. Produktionen kan aldrig stå över en hållbar värld och liv.

Ett viktigt steg på vägen för en hållbar produktion är att centralisera makten genom att flytta den från privata aktörer till staten. Den svenska industrin är viktig både för den inhemska konsumtionen och för exporten men den är långt ifrån hållbar. Företag som drivs av vinstintresse kommer aldrig att prioritera klimatet i sin produktion. Därför krävs ett förstatligande av svensk industri för att denna ska utgå efter behov och efter hållbarhetsregleringar.

Gruvindustrin är en viktig industri och den är också grunden till stålindustrin. Det största bolaget inom den svenska gruvindustrin är statliga LKAB som bedriver gruvdrift i Kiruna och Malmberget, som omsätter miljardbelopp och utgör en betydelsefull inkomstkälla för staten. Det finns även ett antal privata bolag som bedriver gruvdrift i Sverige, varav ett fåtal är utländska eller delvis utländska. Stålindustrin i Sverige domineras av bolaget SSAB som har den svenska staten som största enskild ägare. SSAB, som svenska staten äger merparten av, är Sveriges största utsläppare av koldioxid. Den svenska stålindustrin är långt ifrån hållbar trots löften från företagsledningarna. Samtidigt är den viktig både för den svenska ekonomin och de tusentals anställda stålarbetarna. Dessutom kommer den vara viktig i de investeringar i bostads- och järnvägsbyggande som vi föreslår. Gruvindustrin är idag ett problem för samerna då den inte tar tillräcklig hänsyn till samernas historiska mark och nutida verksamhet, därför vill vi ratificera ILO-konvention 169.

En av de största industrierna i Sverige är träindustrin. Träindustrin är viktig både för den inhemska marknaden och exporten. Den utbredda avverkningsenheten av skog i Sverige innebär stora miljöproblem. För att skydda de inhemska ekosystemen krävs en reglering av skogsavverkningen där avveckling av naturskog förbjuds och kalhyggen regleras. Trä är samtidigt ett material som är viktigt för de investeringar vi vill göra i hållbara bostäder och skulle Sverige helt sluta exportera trä är det troligt att det skulle innebära en ohållbar avverkning i en annan del av världen. Här finns en motsättning som behöver lösas.

För ett hållbart samhälle med en hållbar industri krävs en kraftig satsning på elektrifiering. För att detta ska kunna ske krävs statliga satsningar på förnybar energi i enlighet med de reformer vi föreslagit ovan. Förutom elektrifiering av de processer som sker i gruv-, stål- och cementproduktionen så krävs även en elektrifiering av transporterna. Här är en utbyggnad av järnvägens ett måste, men förutom det krävs också elektrifiering av bussar, bilar och lastbilar. För detta krävs batterier. Batteriproduktionen kräver dock metaller som produceras utomlands under fruktansvärda villkor. Vi kräver att svensk industri ska kunna vara transparent och kunna redovisa sina produktionskedjor. Eftersom batteriindustrin för med sig många problem behöver vi även se över alternativa drivmedel såsom biogas och vätgas. Värt att veta är att det i många fall av produktion redan existerar gröna lösningar som har avfärdats på grund av att det helt enkelt är för dyrt att producera. Utan kapitalismen som system hade vi redan kunnat producera till exempel bostäder som är klimatvänliga och inte behövt kämpa emot ett motstridigt intresse av kapitalackumulation och vinst. Det som krävs är lösningar för en hållbar produktion i samhällets tjänst där den produktion som förstör miljö och klimat måste förbjudas.

Det är få saker som gör oss så beroende av varandra som klimat och miljö. Det är överklassen och storföretagens utsläpp som gör oss sjuka och tvingar miljontals på flykt. Vi förtjänar ett liv och en närmiljö värdig att leva i. Här krävs utöver regleringar för industrin även satsningar på den biologiska mångfalden och miljön. Dessa satsningar bör regleras från statligt håll, vi behöver striktare lagar vad gäller skydd av skog, våtmarker och hav. Vi är ingenting utan en välmående miljö och klimat.

Vi vill genomföra följande reformer:

- Förstatliga all gruvnäring och öka kontrollen över produktionen.
- Förstatliga cementproduktionen i Sverige.
- Förbättra skyddet av skogen, reglera skogsavverkningen så att den sker på ett mer hållbart vis.
- Öka det statliga ägandet av skogen.
- Förbättra skyddet av Sveriges urskogar.
- Stötta den samiska befolkningens bevarande av naturen.
- Återställ våtmarkerna.
- Värna strandskyddet och allemansrätten.
- Inför en lag med krav om transparenta produktionskedjor inom den svenska industrin
- Stoppa förflyttningar av samhällsviktig industri ifrån Sverige.
- Att AP-fonderna investerar enligt internationella konventioner när det gäller mänskliga rättigheter, miljö, nedrustning och klimat.
- Ökat statligt stöd för ekologiskt jordbruk.
- Satsa på att återvinna och återbruka mineraler och metaller
- Höj koldioxidskatten.
- Förbjud investeringar i utvinning av fossila bränslen, inklusive kol, olja och torv.
- Storföretagens koldioxidutsläpp ska ha kraftiga straffskatter.
- Minska försurningen i Östersjön.
- Inför vegetarisk mat som norm inom offentlig sektor.

Gemensamt ägande

Ett utökat gemensamt ägande handlar om att demokratisera ägandet av vårt samhälle. Idag ligger makten och ägandet i många samhällsnödvändiga funktioner utanför politisk kontroll och i längden, vår kontroll. Trots att det handlar om organisationer som påverkar och styr våra liv, så som vår ekonomi, välfärd och livskvalité så ligger makten och ägandet hos några få som tjänar på helt andra intressen än vad vi gör. Samhällsnödvändiga funktioner borde inte ha som syfte att öka utdelningen till aktieägarna, utan deras syfte ska vara att se till att samhället fungerar så bra som möjligt för oss som lever i det. Tillväxt ska inte gå ut i vinst utan återinvesteras och fördelas mellan oss arbetare som skapar den. Sedan nyliberalismens genomslag i Sverige på 80-talet och kapitalismens försök att konstant hitta nya marknader har det gemensamma ägandet kontinuerligt minskat. Vi vill göra det motsatta. Öka det gemensamma ägandet. Det kan göras genom uppköpning, expropriering eller lagstiftning. Processen att öka det gemensamma ägandet behöver anpassas efter vilken typ av verksamhet det rör sig om och den måste ske på ett hållbart sätt som inte riskerar den samhällsviktiga verksamhetens kontinuerliga funktion.

Idag står stora delar av den ekonomiska makten i Sverige utanför samhällets kontroll. Att samhällsviktiga ekonomiska institutioner drivs utifrån privat vinstintresse istället för utifrån samhällsbehov har historiskt inneburit och innebär fortsatt en stor risk för den svenska ekonomin och människors försörjning.

Vi vill genomföra följande reformer

- Inför samhällsnödvändiga funktioner som banker, livsmedelsbutiker, apotek, kommunikationskanaler, välfärdsinrättningar, skolor och annan samhällsnödvändig produktion i gemensam ägo.
- Inför statlig produktion av medicin, livsmedel, bostäder, el och annat livsnödvändigt i syfte att få ned priserna.
- Att staten bara ger ekonomiskt stöd till aktiebolag i utbyte mot aktieandelar i företaget.
- Att staten genom sitt delägarande i aktiebolag verkar för förbättrade arbetsvillkor.
- Förstatliga Bank-id.

Demokratisering

Dagens arbetsmarknad är djupt odemokratisk. Generellt sett har arbetare väldigt lite att säga till om på jobbet. Tanken med Medbestämmandelagen, MBL, var att ersätta cheferna och arbetsköparnas diktatur på arbetsplatserna med en arbetsplatsdemokrati. Den skulle ta bort arbetsköparens enväldiga rätt att leda och fördela arbetet, fackföreningarna skulle även kunna stoppa nedläggning- och utflyttning av industri. Men innan lagen kom på plats hade den gröpts ut, istället omvandlades den till en antistrejklag som gav arbetarsidan mer ansvar men inte mycket mer inflytande. En demokratisering av ekonomin kräver också en politisering av penning- och finanspolitiken och att den svenska ekonomin blir mer självständig från internationellt finanskapital. Även ett ökat gemensamt ägande som vi skrivit om under "Gemensamt ägande" är en viktig del i att öka demokratiseringen av samhället.

Vi vill genomföra följande reformer

- Stärka strejkrätten genom att bestämma att enbart de parter som slutit avtal har fredsplikt, men fackförbund vid samma arbetsplats som inte varit med och tecknat avtal har fortsatt strejkrätt. Det måste även införas en lokal strejkrätt om ledning och fördelning av arbetet på arbetsplatsen, lokal lönerörelse, samt emot bristfällig arbetarskydd och dålig arbetsmiljö.
- Avskaffa böter för vilda strejker.
- Obegränsad rätt till politiska strejker och internationella solidaritetsaktioner.
- Ta bort tystnadsplikten för förtroendevalda under till exempel löneförhandlingar. Tvinga arbetsköparna att öppna räkneböckerna.
- Möjliggör för personer utan personnummer eller med skyddade personuppgifter att skaffa Bank-id.
- Demokratisk lönespridning genom att den högsta lönen aldrig får vara mer än fyra gånger mer än den lägsta lönen.
- Skatteavdrag på fackmedlemsavgiften.
- Offentligt WiFi på fler platser.
- Återgå till en politisk styrning av Riksbanken.
- Avskaffa målet om 2%-inflation.
- Återreglera kreditmarknaden.
- Slopas överskottsmålet för att kunna lånefinansiera långsiktiga investeringar.
- Arbeta för att staten och bankväsendet minskar beroendet av utländska valutor, särskilt den amerikanska dollarn.

Jämställdhet

Vi ska bygga ett feministiskt samhälle där kvinnor har makt att forma samhället och sina egna liv. Könsmaktsordningen upprätthålls genom mäns makt över kvinnors kroppar och genom kvinnors underordnade position i det ekonomiska systemet. Strukturen är komplex på det sättet att den påverkar alla aspekter av våra liv och av samhället i stort. Det rör sig om allt från hur vi bildar relationer till hur arbetet är fördelat. Feministisk politik är politik vars syfte är att gynna kvinnors och tjejers intressen och flytta fram deras positioner inom könsmaktsordningen. Nedan följer strikta jämställdhetsreformer som framförallt syftar till att åtgärda sexismen, det sexualiserade våldet och de ekonomiska orättvisorna mellan könen.

Sexualiserat våld

Det sexualiserade våldet är könsmaktsordningens grövsta uttryck och är allt det våld som utövas av män mot kvinnor för att de är kvinnor. Så länge könsmaktsordningen existerar kommer våldet fortgå, men det finns konkreta saker vi kan göra här och nu för att minska utsträckningen och minimera riskerna. Det sexualiserade våldet lever genom könsmaktsordningen och närvarar systematiskt överallt där män och kvinnor finns. Det betyder att de drabbade är alla kvinnor. Mäns våld mot kvinnor kan ha fysisk, materiell, psykisk, sexuell, ekonomisk och latent form. De olika formerna av våld kan utövas isolerat men samverkar oftast med varandra. För att ha en heltäckande politik kring sexualiserat våld måste alla former av våldet attackeras. En viktig del av kampen mot mäns våld mot kvinnor är att benämna våldet just som så, och att motarbeta användningen av könsneutrala begrepp i frågan.

Vi vill genomföra följande reformer

- Säkerställ långsiktigt finansiering av kvinnojourernas verksamhet och slopa tillståndsplikten.
- Förbjud vinstdrivande skyddade boenden.
- Inför kostnadsskydd för målsägande i fall som berör sexualiserat våld - Idag behöver man själv stå för rättegångskostnaderna om man förlorar ett fall. Det innebär att kvinnor kan avstå från att lyfta fall till domstol om man inte har ekonomiska medel för en eventuell förlust. Vi vill att staten ska täcka den kostnaden.
- Våld ska som standard vara grund för vårdnadstvister, våldsutövande pappor ska inte ha rätt till umgänge med gemensamma barn.
- Upphäv lagen om placering av barn i skyddat boende, mammor och barn som gemensamt utsatts för pappans våld ska inte tvingas söka skydd separat.
- Stoppa förövarprogrammen för män som utsätter kvinnor för våld i nära relation, och ge pengarna till kvinnojourernas arbete.
- Obligatorisk utbildning för domstolar och myndigheter i mäns våld mot kvinnor, förhindra att rättsprocessen görs till en del av våldet.
- Erbjud alla tjejer i grundskolan kurser i feministiskt självförsvar.
- Förbjud agenturer som arbetar med förmedling av surrogatmödraskap.
- Inför ålderstrappa för sex med barn mellan 15-17 år.
- Höj straffen på sexualbrott.

- Föräldraalienation ska inte vara en accepterad motivation eller grund i en vårdnadstvist eller annan bedömning avseende barns relation till sina föräldrar.
- Inför nationell satsning mellan socialtjänsten och polisen för att minska mäns våld mot kvinnor.
- Inför nationell samordning för personer med skyddade personuppgifter och erbjud skadestånd när personuppgifterna röjs.
- Förbud mot könsdiskriminerande reklam enligt nordisk modell och inför sanktioner mot företag som bryter mot förbudet.
- Könskvotera nämndemän vid brott relaterade till mäns våld mot kvinnor, sexualbrott mot barn och människohandel.

Porr och prostitution

Porr och prostitution är några av de absolut tydligaste uttrycken för sexualiserat våld. Kvinnors kroppar exploateras, kommodifieras och säljs som varor. Kvinnor i prostitution är några av de mest utsatta i samhället och lider en stor risk av att utsättas för våld eller mördas. De reformer vi föreslår mot prostitution syftar alltid till att underlätta för de kvinnor som lever i prostitution, och att försvåra för de som köper sex.

Vi vill genomföra följande reformer

- Stärk dagens sexköpslag enligt fransk abolitionistisk modell, inkludera preventiva åtgärder såsom utbildningskampanjer och erbjud stöd till prostituerade såsom hjälp att lämna prostitutionen, erbjud stöd i form av rehabilitering och vårdinsatser.
- Inför specialutbildning för vårdpersonal, rättsväsende och polis i att bemöta personer i prostitution.
- Kopplerilagen ska kunna tillämpas mot produktion av pornografi.
- Inför förbud mot att inneha och sprida porr, inklusive AI-genererad porr.
- Förbjud åtkomst till porr-streamingsajter.
- Inför porrfilter på skolor, universitet och andra offentliga miljöer.
- Ge offer för prostitution brottsofferstatus, ge utsatta rätt till målsägandebiträde och skadestånd.
- Inför ett ekonomiskt bidrag till personer som håller på att lämna prostitution eller porrindustrin.
- Offer för prostitution och porrindustrin ska inte betala skatt, avskriv dagsaktuella skulder.
- Ta bort möjligheten att avvisa migranter som försörjer sig genom prostitution.
- Förbjud onlyfans och liknande sajter samt sajter för eskort och sugerdejting som sprider och har vinstintresse av mäns våld mot kvinnor.
- Ta bort den särskilda definitionen av "barn" i barnpornografibrottet, definitionen av barn ska utgå från åldersgränsen 18 och inte från vem som genomgått pubertetsutveckling.
- Svenska medborgare som köper sex utomlands ska kunna dömas för sexköp i Sverige.
- Tillämpa sexköps- och kopplerilagstiftning på produktion av pornografi.
- Förbjud strippklubbar.

Kvinnovård

Vården och den medicinska forskningen missgynnar idag kvinnor vilket försämrar deras liv och hälsa, ett missgynnande med historiska rötter. Bakgrunden är att manskroppen har varit norm inom sjukvården och att kvinnokroppen setts på som avvikande. Kön styr behandling, medicinering och väntetid till läkarkontakt. Kön är även styrande vid sexuella övergrepp i sjukvården – majoriteten är kvinnor i särskild utsatthet som blir utsatta av män som ska vårda dem. Idag bagatelliseras eller misstolkas kvinnors symptom, upplevelser och hälsoproblem vilket försämrar kvinnovården. Forskningen kring kvinnors hälsa är underfinansierad och könsbias i medicinsk forskning leder till att kvinnors specifika behov inte alltid beaktas i diagnoser och behandlingar.

Vi vill genomföra följande reformer

- Gör preventivmedel och mensskydd gratis.
- Höj kraven på medicinsk forskning - all relevant medicin ska testas på både män och kvinnor.
- Särskild finansiering av forskning på kvinnosjukdomar.
- Särskild finansiering av forskning på preventivmedel.
- Inför förbud mot att driva skönhetskliniker med kirurgiska- och injektionsbehandlingar som inte är medicinsk behandling.
- Ungdomsmottagning i alla kommuner.
- Förbjuda män från att jobba inom särskilda offentliga välfärdsinstitutioner som erbjuder vård och behandling specifikt för kvinnor, exempelvis SiS-hem och akuta gynekologmottagningar.

Den könssegregerade arbetsmarknaden

Sverige har en av världens mest könssegregerade arbetsmarknader, där en majoritet arbetare inom offentlig sektor är kvinnor. Uppdelningen av arbetet har historiska rötter som påverkar arbetsfördelningen mellan kvinnor och män ända in i dag. Detta får konsekvenser såsom lägre pension, fler sjukskrivningar, sämre lön, osäkra anställningar, förstärkta könsroller och ökad social och ekonomisk ojämlikhet.

Vi vill genomföra följande reformer

- Slopas individuella löneförhandlingar och inför nationella kollektivavtal.
- Att kommunerna förmedlar sommar- och extrajobbsprogram där man får testa på jobb i både offentlig och privat sektor samt uppmuntrar till att söka jobb som går emot könsroller.

Obetalt hem- och omsorgsarbete

Obetalt hem- och omsorgsarbete utförs i högre utsträckning av kvinnor än män. Förutom att det befäster kärnfamiljen och kvinnans ställning i samhället i stort som omhändertagande, så har det långtgående konsekvenser för kvinnors ekonomi och för välfärden i stort. Kvinnor som utför obetalt hemarbete får ofta mindre tid för betalt arbete och det leder till en ojämn fördelning av både arbetsbörda och ekonomiska resurser inom hushållet.

Vi vill genomföra följande reformer

- Individualiserad föräldraförsäkring.
- Föräldrapenningen ska motsvara hela lönen.
- Obligatorisk deltid med bibehållen lön för den föräldern som inte är föräldraledig för småbarnsföräldrar, i syfte att möjliggöra delat ansvar för obetald hemarbete.
- Erbjud frukost och middag genom skolkök till barnfamiljer.
- Höj det statliga barnbidraget.

Hbtq-rättigheter

Den feministiska backlashen vi möter påverkar alla som är offer för könsmaktsordningen. Hotet mot kvinnor såväl hbtq-personer ökar drastiskt och man ser hur hbtq-rättigheter i andra länder skalas bort och vi kan se hur svenska högern inspireras av ett kulturkrig som utspelas på annan mark. Transpersoner utsätts för större delen av det politiska och reella våldet mot hbtq-personer, särskilt transkvinnor. En feministisk strategi kan därför inte ignorera hbtq-personer utan måste inkludera dem i kampen.

Vi vill genomföra följande reformer:

- Investera för att korta köerna till transvården.
- Inför en ny könstillhörighetslag med ett tredje juridiskt kön och individuellt självbestämmande.
- Kriminalisera omvandelseterapi.
- Jämställd blodgivning oavsett sexuell läggning.
- Avskaffa integritetskränkande provningar av hbtq-asylsökandes sexualitet.
- Inför specialutbildning för vårdpersonal, lärare och jourer i att bemöta hbtq-personer i sin arbetsroll.

Arbete och trygghet

Arbete och trygghet är centralt för människors liv. Vi vill skapa arbeten som gynnar människor, inte marknaden. Detta mål ska sammanstråla med att arbetarens behov och rättigheter alltid går före arbetsköparens vinstintresse. Vidare ska ojämlikheter elimineras genom att ge alla människor samma möjlighet till ett tryggt och värdigt liv. I regel bör repressiva åtgärder mot arbetare bytas ut mot repressiva åtgärder mot kriminella företag och kapitalister.

Full sysselsättning

Vi ska avskaffa arbetslösheten och införa full sysselsättning. Arbetslösheten finns inte för att det inte finns jobb som behöver göras utan för att arbetsköparna tjänar på att ha arbetslösa som resurs. Det vi själva tjänar på är däremot att alla har ett stabilt jobb och lön. Genom de investeringar vi föreslår i det här programmet kommer vi skapa tiotusentals nya jobb. Detta är vår främsta jobbskapande åtgärd.

Vi vill genomföra följande reformer

- Nollvision för arbetslöshet.
- Omvandla studielån till studielön för yrkesutbildningar inom bristyrken.
- Sex timmars arbetsdag med bibehållen lön.

- Lagstadgad rätt till heltid.
- Återförstatliga Arbetsförmedlingen och förbjud privata arbetsförmedlingar.
- Öppna Arbetsförmedlingen på de orter där den lagts ner och se till att den har genomgående samma kvalitet i alla delar av landet.
- Ge Arbetsförmedlingen resurser och verktyg för att anvisa fler arbetslösa till utbildning – både reguljär utbildning och arbetsmarknadsutbildning. Utvidga målgruppen och genomför insatserna tidigare under arbetslöshetsperioden.

Trygghet på arbetsmarknaden

De senaste åren har arbetsmarknaden blivit alltmer otrygg och orättvis. Tidigare fackliga segrar har urholkats till förmån för arbetsköparnas intressen. Osäkra anställningsvillkor har blivit norm, och ytterligare fler anställningar utan trygghet, såsom gigjobb, blir allt vanligare. Idag skadas eller dör flera arbetare varje år till följd av dålig arbetsmiljö. Därför måste arbetsmiljölagarna och fackens roll stärkas. En del av vårt arbete handlar om att återta de rättigheter som vi tidigare hade, men också att säkerställa verklig trygghet på arbetet och för arbetslösa.

Vi vill genomföra följande reformer

- Inför ett arbetarveto mot kapitalet i frågor som nedläggningar av arbetsplatser.
- Återinför de gamla turordningsreglerna i LAS.
- Förbjud privata bemanningsföretag.
- Förbjud gigjobb.
- Garantera pensioner på minst 65% av slutlönen för låg- och medelinkomsttagare.
- Lagstadgad rätt till heltid.
- Avskaffa allmän visstidsanställning.
- Ge fler rättigheter till fackföreningarnas regionala skyddsombud att komma in på arbetsplatser, även där det inte finns medlemmar.
- Öka bidragen till fackföreningarna för de regionala skyddsombuden.
- Ge mer resurser till Arbetsmiljöverket för att genomföra fler kontroller i syfte att skydda arbetstagare mot farliga arbetsförhållanden.
- Inför en kriskommission varje gång det sker ett dödsfall på arbetet.
- Slopa karensdagen.
- Höj A-kassan.
- Sänk medlemskravet i a-kassa från 12 månader till 6 månader.
- Ta bort nedtrappning av ersättningsgraden för a-kassa.
- Återinför studerandevillkoret som ger studerande rätt arbetslöshetsersättning.
- Avskaffa nuvarande system med aktivitetsrapporter för a-kassa. Inför ett nytt system med mindre fokus på kvantitativ sökaktivitet.
- Höj sjukersättningen.
- Inför Lex Tesla mot strejkbryteri, Arbetsmiljöverket ska neka utstationering om den innebär strejkbryteri.
- Återinför Arbetslivsinstitutet, myndigheten som förut var forskningsinstitut och kunskapscentrum för arbetslivsfrågor.

Kriminalpolitik

Det enda sättet att bekämpa kriminaliteten på riktigt är genom förebyggande åtgärder. Många av de reformer vi föreslagit ovan kommer att förebygga kriminalitet, men det finns även mer specifika reformer som även de kommer att motverka kriminalitet. Vi är emot repression för repressionens skull, syftet med påföljder för brottslighet är att rehabilitera människor och ge dem förutsättningar för att bidra till samhället och själva kunna ha meningsfulla liv och på så sätt göra samhället säkrare och tryggare.

Vi vill genomföra följande reformer

- Avkriminalisera innehav av narkotika för eget bruk.
- Att i samband med avkriminalisering av narkotika för eget bruk erbjuda vård och behandling för alla som påträffas med narkotika.
- Bygg ut frivården - d.v.s vård utanför fängelseanstalt.
- Fasa ut korta fängelsestraff till förmån för elektronisk fotboja, med undantag för sexualbrott.
- Renovera fängelserna, mindre anstalter av högre kvalitet.
- Utred nationellt avhopparprogram för gängkriminella.
- Återinför ungdomsrabatten för unga mellan 18 och 20 år.
- Avskaffa isolering.
- Förbud mot att fängsla barn.
- Begränsa den maximala häktningstiden till högst tre månader.
- Lägg ner SiS-hemmen.
- Öka resurserna till tullverket i syfte att stoppa narkotikasmuggling, vapenhandel, människohandel och penningtvätt.
- Avskaffa anonyma vittnen.

Fred och solidaritet

Dagens utrikespolitik är en hård imperialistisk politik med förödande konsekvenser för länder i globala syd, människor på flykt, kvinnor och solidariteten mellan arbetarklassen. En politik som gynnar Sverige och de andra länderna i centrum görs på bekostnad av länder och invånare i periferin. Den globala arbetarklassen har gemensamma intressen, och vi behöver en politik som bygger på internationell solidaritet och fred.

Alliansfrihet

Efter flera sekel av påstådd neutralitet gick Sverige 2024 med i NATO, men även innan dess var Sverige en aktiv del av den imperialistiska världsordningen. Sverige och svenska företag agerar för att stärka västvärldens makt och är med att trappa upp eskaleringen av konflikter i världen. Vi måste istället bli en självklar röst för fred och diplomati, i längden är det också förutsättningar för att kunna solidarisera oss med globala syds intressen och verka för en progressiv världsutveckling. De första stegen för att kunna göra det är att lämna de imperialistiska avtal och samarbeten vi idag är med i.

Vi vill genomföra följande reformer

- Lämna NATO.
- Riva upp DCA-avtalet.
- Lämna EU.
- Verka för att avskaffa FN:s vetorätt.
- Erkänna Västsaharas självständighet.

Säkerhets- och försvarspolitik

Säkerhet handlar inte bara om att inte befinna sig i krig, och försvar handlar inte bara om militär. Säker- och försvarspolitikerna ska arbeta för att Sverige ska vara redo vid en kris så konsekvenserna av är så små som möjligt. För att kunna göra det måste samhället från början säkerställa en god grundtrygghet, vilket det inte gör idag - men som övriga delar av reformprogrammet behandlar hur vi tar oss dit. Utöver att politiken måste tillgodose samhällets behov vid ett normaltillstånd behöver det också vara rustat för kriser - om det så är militära eller ekologiska. För att ha kontrollen över att bemöta en samhällskris måste staten ha ansvar över de verksamheter som är grundläggande, när man exempelvis outsourcar IT-säkerhet blir Sverige sårbara för haverier. Oavsett konflikt måste de samhällsviktiga verksamheterna kunna fortsätta sitt arbete, därför måste hela totalförsvaret rustas upp. För att göra det måste vi ha beredskapen och lager av resurserna för det. Lagren med livsmedel, råvaror, medicin och andra produkter avvecklades, liksom andra beredskapsförberedelser, vilket vi måste återuppbygga.

Vi vill genomföra följande reformer

- Feministiskt självförsvar för alla tjejer i lumpen.
- Stoppa outsourcingen av IT-säkerhet.
- Bygga upp Sveriges beredskapslager.
- Sverige ska besitta domsrätt för brott utländsk militär begår på svensk mark.

Bistånd

Bistånd är idag ett viktigt medel för att stötta fattiga länder, men kan aldrig vara lösningen på imperialismen - att givaren är den starkare parten kommer alltid påverka biståndets utformning, och det är inte ovanligt att bistånd endast ges ifall mottagarländerna går med på politiska krav. Vi måste stötta länder för att de själva ska kunna utvecklas, inte för att få någon egen vinning med det. Det gör att vi dels behöver bidra ekonomiskt på en solidarisk grund, men också stötta länder genom olika former av kunskapsöverföring. Den största resursen Sverige har när det kommer till att sprida kunskap är ingenjörskap, och därigenom har Sverige goda möjligheter att kunna hjälpa andra länder att utvecklas, på ett sätt som inte är genom bistånd.

Vi vill genomföra följande reformer

- Öronmärka bistånd till tjejers utbildning.
- Öronmärka bistånd till projekt som jobbar med SRHR.
- Avskriva alla skulder länder i periferin har till Sverige.
- Verka för att avskriva skulder länder i periferin har till Världsbanken.
- Bistå länder i periferin genom kunskap, material och utbildningssamarbeten.
- Upprätta en ingenjörbrigad.

- Sverige ska bidra med arbetskraft och teknisk kunskap för att återuppbygga krigsdrabbade länder.
- Sveriges bistånd ska vara ovillkorat.

Flyktingpolitik

Sveriges flyktingpolitik är allt annat än human, och den nekar människor på flykt sin grundläggande rättighet till asyl. Medan omvärlden blir allt mer orolig blir svensk politik allt mer rasistisk. En rasistisk flyktingpolitik har dödliga konsekvenser. Sverige sätter upp mål för att ge allt färre människor asyl i Sverige, något som inte går ihop med människovärdet - varje människa på flykt från krig och konflikt har rätt till en fristad. Sverige ska ha en generös flyktingpolitik, som inte splittrar familjer och som ger människor möjligheten att stadga sig.

Vi vill genomföra följande reformer

- Slopas alla mål som verkar för att hålla flyktinginvandringen nere.
- Avskaffa tillfälliga uppehållstillstånd och återgå till permanenta.
- Preskriptionstiden för utvisningsbeslut ska börja gälla utan att personen lämnat landet.
- Att ändra preskriptionstiden från fem år till tre år.
- Möjliggör att söka asyl på svenska ambassader.
- Avskaffa försörjningskrav vid anhörginvandring.
- Slopas språkrav för medborgarskap.
- Avskaffa den så kallade tvåårsregeln för att stärka rättigheterna för kvinnor utsatta för frumimport, det ska inte gå att utvisa någon som fått uppehållstillstånd på grund av anknytning ifall relationen till dennes partner tar slut.

Nedrustning och hållbar fred

Ung Vänster är en stolt del av freds rörelsen och arbetar aktivt för en hållbar fred. Vi ser att världen går mot ökad militarisering och att makthavare ser upprustning som det självklara svaret på hot och konflikt, något vi starkt motsätter oss. Investeringar i militärt försvar och vapenhandel är för många länder en bärande del av ekonomin och leder till en global upprustningsspiral vilket ökar risken för väpnade konflikter där kvinnor, rasifierade och barn drabbas hårdast. Upprustning innebär inte automatisk säkerhet för människor och vi vet att en annan verklighet är möjlig. Ung Vänster förespråkar internationellt samarbete och diplomati och arbetar aktivt för en hållbar fred genom att ställa krav på nedrustning och att all vidareutveckling av vapentechnik stoppas. Vi kan förebygga konflikter innan de bryter ut och vi ser att vår kamp för socialism och feminism är del av detta. Mäns våld mot kvinnor, rasism och klimatförändringar är globala hot som vi genom denna kamp arbetar emot. Säkerhet och fred är mycket mer än bara avsaknaden av konflikt och vår kamp för ett klasslöst samhälle fritt från förtryck bygger grunden för att kunna skapa en hållbar fred.

Vi vill genomföra följande reformer:

- Förbjud vapenexport till krigförande länder, konfliktområden och diktaturer.
- Förstatliga all vapenindustri.
- Ratificera FN-konvention om förbud mot kärnvapen.
- Verka för internationellt förbud mot autonoma vapensystem.

Vi ska ta ledningen och makten

Socialismen och feminismen är ett samhällsprojekt som inte byggs över en dag. Vi har en lång väg att gå men när vi visar att förändring är inte bara nödvändig utan möjlig ligger framtiden i våra händer. Det vi kämpar för idag är avgörande för våra vinster imorgon, steg för steg ska vi bevisa att samhället som det ser ut nu inte är hugget i sten. När vi ger folk ett alternativ till dagens sexistiska, rasistiska och nyliberala politik lägger det grunden för vår rörelses långsiktiga projekt.

I ett samhälle där vi istället för att stötta imperialistiska krig arbetar för nedrustning kan vi satsa på fred på riktigt, där vi istället för att gå till attack mot folkrörelser låter delaktighet i samhället vara med och bygga upp demokratin, där vi istället för att se varandra som fiender står redo att tillsammans kämpa för varandra.

De reformer vi föreslår här kommer inte att medföra införandet av det socialistiska och feministiska samhället - men det kommer ge oss ett bättre samhälle att leva i. En grund bättre att utgå från för vår fortsatta kamp i kontrast till dagens samhälle. Genom vår rörelse och kamp kan vi vinna dessa segrar och många fler därefter - vi ska bygga ett samhälle styrt av principen "av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov".

Vi har en framtid värd att kämpa för.

Ordlista

Omfördelning & rättvisa

Progressiv inkomstskatt

Att skatten är progressiv innebär att andelen av ens inkomst blir större ju mer man tjänar, en höjd progressivitet i den statliga inkomstskatten innebär att procentsatsen för de som tjänar allra mest i samhället höjs.

Finansskatt på värdepapper

En finansskatt på värdepapper i syfte att motverka spekulation av värdepapper innebär att den som handlar med sådant som aktier, där börshajar tjänar pengar utan att faktiskt producera något eller skapa värde, skulle få ha en specifik skatt utöver skatten på vinsten som görs på aktieförsäljning. Spekulation, när personer investerar på börsen utifrån hur man tror värdet kommer ändras, leder till att vår ekonomi blir osäker och kan manipuleras.

ISK-konto

ISK-konto, investeringssparkonto, är ett sätt att ha sparande i form av aktier och fonder som är helt skattefritt upp till 300 000 kronor, då sparande överstiger 300 000 kronor är skatten under 1%. Man betalar ingen ytterligare skatt när man tar ut pengar från kontot om man gjort vinst på aktierna eller fonderna, vilket gör det till en form av nästintill skattefritt kapital.

Mineralskatt

Mineralskatt (eller mineralavgift) betalas av företag som utvinner mineraler och metaller, oftast från gruvor. Avgiften är endast 0,2% av det beräknade värdet av det som utvinns. Majoriteten av mineralerna utvinns i norra Sverige och exporteras till andra länder vilket gör att de inte heller behöver betala någon moms. En stor del av företagen som utvinner mineraler i är utländska företag, som alltså i praktiken kan utnyttja våra råvaror utan att Sverige och invånarna som bor i kommuner med gruvorna får tillbaka något från det.

Statliga bolag och myndigheter

En myndighet är en del av statens förvaltning och är underställda regeringen och politiska beslut fattade av folkvalda, vilket gör att de kan styras mer demokratiskt. Statliga bolag är aktiebolag som helt eller till största del ägs av staten. Statliga bolag måste agera som företag på en marknad och alltså fokusera på vinstmaximering och konkurrens. Statliga bolag kan inte i första hand prioritera allmännyttan, det ökar byråkratiseringen och omfattas inte av offentlighetsprincipen.

Offentliga upphandlingar

Offentliga upphandlingar är när offentliga verksamheter (exempelvis kommunen) ska köpa varor och tjänster av andra aktörer. Så som den är utformad idag måste man upphandla med de som erbjuder lägsta pris även om det går ut över kvalitén, arbetsvillkor eller miljön.

Underentreprenörsled och huvudentreprenör

Huvudentreprenör är den part som en kund sluter avtal med för att genomföra ett projekt. Huvudentreprenören anlitar ofta underentreprenörer i form av andra företag som ska genomföra vissa delar av projektet. Dessa underentreprenörer kan i sin tur anlita ytterligare ett företag under sig för att utföra vissa delar av deras arbete. Idag tillåts dessa led vara hur långa som helst och det är nästan omöjligt att utkräva ansvar från någon part när skador eller fel begås då avtalsstrukturen blivit för komplex. Ju längre leden är desto vanligare är det även att oseriösa aktörer ingår i upphandlingen.

Fritt skolval och närhetsprincip

En närhetsprincip inom skolan innebär att man går på den skolan som är närmast ens boende. Idag har Sverige ett så kallat fritt skolval där man ansöker till skolor. Det fria skolvalet har lett till att segregationen i svensk skola ökat och att kvalitén mellan skolor skiljer sig markant.

Kriminalisera skatteflykt

När någon lämnar landet eller skriver företag i ett annat land för att låta bli att betala skatt i Sverige kallas det skatteflykt. Skatteflykt innebär i praktiken att man stjälar från landets ekonomiska resurser eftersom man inte betalar de inkomster man är skyldig för vår offentliga finansiering. Idag är det inte olagligt med skattesmitning, det enda som händer om man blir upptäckt är att man blir skyldig att betala in den skatt man har smitit undan från att betala.

Lobbyregister

Ett offentligt register där personer och aktörer som försöker påverka politiska beslut (så kallade lobbyister) måste registrera sina kontakter med beslutsfattare och därigenom öka transparensen och insynen i politiska beslutsprocesser.

Investeringar

Delade turer

Ett arbetspass delas upp i obetalda uppehåll på mer än 60 minuter. Det är ett besparingsmedel för att slippa betala lön under de lågintensiva delarna på dygnet främst inom vården. Ofta arbetar man några timmar i början av dagen, har en lång obetald rast i mitten av dagen och fortsätter jobba på kvällen. Det leder till långa arbetsdagar där du bara får betalt för halva.

Inkorporera tandvård i vanliga sjukvårdssystemet

Tandvård ingår inte i det allmänna sjukvårdssystemet vilket gör att ett tandläkarbesök ofta går på många tusenlappar. Att göra det till en del av sjukvårdssystemet skulle innebära att det ingår i vår gemensamma välfärd och täcks av högkostnadsskyddet.

Privata ambulanser

I Sverige finns privatägda ambulanser som har uppdrag att transportera ej akut sjuka. Enligt en studie är risken att dö högre om SOS Alarm skickar en privat ambulans än en offentlig.

Statligt huvudmannaskap

Sedan kommunaliseringen av skolan 1989 har likvärdigheten försämrats och skillnaderna inom skolan ökat. Att staten styr istället för kommunerna eller friskolornas styrelser är avgörande för

att alla elever ska ha rätt till samma kvalitet på utbildning. Kommuner tvingas ofta införa effektiviseringsmål för att ha råd med finansieringen av skolan, som leder till färre resurser för elever och lärare.

Skolpeng/klasspeng

Skolpengen är ett system där elevunderlaget finansierar skolans resurser. Detta leder till att skolor tvingas konkurrera om elever som på en marknad för att ha råd att bedriva sin utbildning. Konkurrensutsatta skolor på landsbygden och i förorten får färre resurser samtidigt som mest resurser går till elitskolor i innerstäderna. Att införa *klasspeng* skulle innebära att pengar fördelas utifrån klasser istället för elever, och ge en stabilare finansiering till de konkurrensutsatta skolorna samt främja fler klasser med lägre elevtätthet.

Pisa-mätningen

OECD som är avsändare för PISA-mätningen är ett politiskt projekt för att applicera marknadsmekanismer på samhället, bland annat på utbildning. PISA mäter inte faktorer som är viktiga för svensk skola, bildning, personlig utveckling, empati och demokratiskt deltagande, istället är det ekonomisk utveckling och konkurrens som står i centrum.

Sverigepriser

Sverige är en stor ellexportör, och våra elpriser sätts utifrån vår dyraste ellexport den senaste timmen. Trots att det inte finns någon brist på el överhuvudtaget, blir ändå priserna beroende av våra exportörers tillgång till el. Sverigepriser skulle skilja på exporten och sätta elpriset utifrån den egna produktionen.

Överföringsförluster (för el)

Energi som försvinner när el transporteras, uppstår främst på grund av långa avstånd mellan producent och förbrukare. Genom att bygga ut elnätet kan vi minska överföringsförluster.

Dubbelspår (järnväg)

Dubbelspår är järnvägsspår som har två parallella spår, så att mötande trafik kan åka utan att påverka varandra. Dubbelspår ger mycket större kapacitet än enkelspår.

Feministisk snöröjning

Att prioritera snöröjning av gång- och cykelvägar, samt vägar till skolor och kollektivtrafik, för att öka säkerheten och framkomligheten för de som går, cyklar eller åker kollektivt, där framförallt unga, äldre och kvinnor befinner sig.

Ombildning

Processen där en hyresfastighet omvandlas till en bostadsrättsförening.

Ränteavdraget

Ett skatteavdrag man får på belåning. Man får tillbaka delar av den ränta man betalt av lån. Ränteavdraget bidrar till att dra upp priser på fastigheter och att ge tillbaka till de som har råd att äga. Från början infördes det i relation till den fastighetsskatt som Sverige hade, men som

numera är avskaffad samtidigt som ränteavdraget är kvar, vilket främjar lånemarknaden och skuldsättningen av befolkningen.

Utjämningsystemet

Har funnits sedan 2005 och syftet är att jämna ut kommuners olika finansiella förutsättningar. Det handlar om att invånare i olika kommuner skiljer sig åt i inkomst, behov av välfärd och andra strukturella faktorer. Ung vänster vill öka omfördelningen i utjämningsystemet så att skillnaderna mellan rika och fattiga kommuner och regioner minskar.

Produktion, gemensamt ägande och demokrati

Våtmarker

Till exempel sumpskog, myrar och mossar. Hjälper biologisk mångfald och bidrar till att rena koldioxidutsläpp. Torvmarker (en typ av våtmark) binder stora mängder koldioxid, om de istället dikas ut kan de istället bli stora källor till utsläpp av växthusgaser.

Transparenta produktionskedjor

Transparenta produktionskedjor innebär att all information om var och hur varor produceras delas öppet. Forskning visar att produktionskedjorna ofta är de riktiga bovorna i ohållbar produktion. Därmed skulle svenska företag ta större ansvar för sina utsläpp om de tvingades redovisa alla steg i produktionen.

AP-fonder

Allmänna pensionsfonder (både statliga och privata) som har i uppgift att utjämna svängningar mellan pensioner. Det finns olika pensionsfonder som placerar sina tillgångar och därmed investerar i olika svenska eller globala företag. AP-fonderna har samlade tillgångar på 2000 miljarder kronor och har med rätt lagstiftning möjlighet att göra livsviktiga investeringar i hela världen.

Fredsplikt

När en arbetsköpare och fackförbund tecknat kollektivavtal får ingen av dem vidta stridsåtgärder som strejk eller lockout under avtalsperioden.

Vild strejk

En vild strejk är en strejk initierad av arbetarna själva, inte av en fackförening. Rätten att vidta stridsåtgärder på arbetet är grundlagsskyddad i regeringsformen, men har i flera omgångar inskränkts ända sedan 1898. Idag är det lovligt att gå ut i strejk endast i syfte att tvinga arbetsköpare till att teckna kollektivavtal. Strejker i andra syften riskerar böter och i särskilda fall uppsägning.

Öppna räkneböckerna

Företag och arbetsköpare ska vara tvungna att redovisa lönekartläggningen, för att exempelvis avslöja osakliga löneskillnader, samt redovisa det ekonomiska utrymmet för att se det faktiska utrymmet för löneökningar i förhållande till exempelvis budget och vinstmarginaler.

Politisk styrning av Riksbanken

Riksbanken sägs idag vara opolitiskt styrd. I själva verket är Riksbankens styrning grundläggande för att upprätthålla nyliberalismens penningpolitik. Med låg reglering, inflationsmål och en viss penningpolitik gynnar man kapitalet på bekostnad av arbetare. Det innebär att om vi satt vid regeringsmakten hade penningpolitiken ändå gynnat kapitalet. Politisera Riksbanken igen!

2%-inflationsmål

Ett mål av Riksbanken att hålla inflationen (ökning av prisnivån) på 2% per år, istället för att (som det var tidigare) ha sysselsättningsmål. Bestämda mål för inflationen tar inte hänsyn till ökning av arbetslöshet. Vi vill ha full sysselsättning och en prisnivå som styrs av människors löner.

Återreglera kreditmarknaden

Innan 1985 fanns hårdare krav på hur svenska banker fick ge ut lån. I samband med avregleringsvågen på 1980- & 1990-talen expanderade finansmarknaden markant, och har förutom att göra bostadsmarknaden till en mardröm för vanligt folk, även orsakat Sverige djupaste ekonomiska kris, finanskrisen 1990. Hårdare reglering krävs för en kreditmarknad som straffar riskkapitalister!

Överskottsmålet

Ett mål om att inkomster i offentlig sektor ska överstiga utgifterna med en tredjedels procent av BNP. Överskottsmålet är ett besparingsverktyg och tvingar svensk välfärd att gå med ekonomisk vinst trots gigantiska behov av långsiktiga investeringar.

Beroende av utländska valutor

Den globala valutareserven består till 58% av amerikanska dollar, och 20% av den europeiska euron. Globalt beroende av dessa valutor är ett extremt effektivt ekonomiskt vapen för västerländsk global politik. En antiimperialistisk valutapolitik kräver en försvagning av USA och Europas ekonomiska maktmedel, och en förändring av Sveriges valutareserver.

Jämställdhet

Tillståndsplikten

2024 införde regeringen Kristersson en tillståndsplikt för skyddade boenden, den innebär bland annat att det numera krävs tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för att bedriva skyddat boende. Syftet med lagen sades vara att komma åt oseriösa aktörer som uppkommit i.o.m. vinstdrivande skyddade boenden. Kraven för skyddade boenden är desamma för både privata, vinstdrivande aktörer såväl som ideella kvinnojourer, dessa krav utgår inte heller ifrån den våldsförståelse som hela fältet är uppbyggt på - utan utgår snarare utifrån exempelvis administrativa krav än kvalitetskrav som kan bemöta och skydda kvinnor från mannens våld. Kvinnojourerna var de som byggde upp de skyddade boendena och är de som drivit och utvecklat fältet, med tillståndsplikten tvingas boende efter boende hos jourerna att lägga ner och en av våldsutsattas viktigaste insatser försvinner.

Placering av barn på skyddat boende

Fram tills 2024 fick barn till våldsutsatta föräldrar följa med mamma om hon fick flytta till ett skyddat boende. Idag får barn en så kallad egen placering, och får inte automatiskt fly med mamman från en våldsam pappa. Det innebär att en mamma kan bli placerad på ett skyddat boende medan barnet inte blir det, utan blir tvingad att bo kvar med den våldsamma pappan. Sedan lagen infördes har allt färre barn blivit beviljade placering, vilket inte bara är en risk för barnens säkerhet utan leder också till en högre tröskel för våldsutsatta kvinnor att söka hjälp.

Förövarprogram

Förövarprogram är "behandlingar" som våldsamma män kan gå för att sluta använda våld. De har blivit alltmer dominerande i arbetet mot mäns våld mot kvinnor, på bekostnad av insatserna för de våldsutsatta kvinnorna. Förövarprogrammen saknar evidens och trots att de används i stor utsträckning finns idag inga bevisade fungerande metoder. Istället ser man att de snarare används som redskap som att hålla kvinnor kvar i relationer med våldsamma män.

Ålderstrappa för sex

Idag har vi en byxmyndighetslag där det är olagligt för någon över 15 år att ha sex med en person under 15 år. Det innebär att det är lagligt för en betydligt äldre person att ha sex med ett barn när den fyllt 15. Istället för byxmyndighet vill vi ha en ålderstrappa som tar hänsyn till ålderskillnader mellan parterna.

Föräldraalienation

Föräldraalienation, eller parental alienation (PA)/parental alienation syndrome (PAS), är en pseudovetenskap som går ut på att ett barn som säger att det är rädd för sin pappa (som brukat våld mot mamman och/eller barnet) för att den har blivit hjärntvättad av sin mamma. Fenomenet används som grund för att ge våldsamma pappor vårdnad om barn i svenska domstolar.

Koppleri

Koppleri är ett brott som innebär att man främjar eller förmedlar prostitution. Det kan exempelvis vara att ha en bordellverksamhet, ta emot betalning för prostitutionen av någon annan, upplåta lokaler för prostitution eller förmedla kontakter.

Skatt för offer för prostitution

Att köpa sex är brottsligt, att vara offer för prostitution är en utsatthet. Varken utifrån ett juridiskt eller feministiskt perspektiv är prostitution ett arbete men trots det kräver Skatteverket skatt från offer inom sexhandeln som fått inkomst från sexuella tjänster som om det vore ett vanligt arbete.

Särskilda definitionen av barn i barnpornografi

I pornografi räknas en person som "barn" bara om den inte genomgått en fullbordad pubertalsutveckling vilket lett till flertal fall där män som utnyttjat flickor inom pornografi som varit minderåriga fått lägre straff då det inte framkom av bilderna eller omständigheterna i övrigt att de var under 18 år.

Individuella löneförhandlingar och nationella kollektivavtal

Idag sätts anställdas löner i regel genom individuella löneförhandlingar, där du och din chef kommer överens om lönen. Kollektivavtal idag fungerar som ett ramverk och en lägstanivå - men den faktiska lönen avgörs främst i löneförhandlingar. Innan 90-talet var det vanligaste att lönerna sattes centralt genom förhandlingar genom facken, vilket gjorde det lättare att kräva högre löner för hela arbetarklassen.

Arbete och trygghet

Privat arbetsförmedling

Arbetsförmedlingen är idag hårt privatiserad, det finns privata arbetsförmedlingar där myndigheten Arbetsförmedlingen ger företag i uppdrag att matcha arbetssökande med jobb. Genomförandet av Arbetsförmedlingens huvuduppdrag - att hitta arbete de kan para ihop med arbetslösa har flyttats från statliga handläggare till privata företag. De privata arbetsförmedlingarna presterar ofta betydligt sämre och är dyrare.

Arbetsrätt

Facket ska ha juridisk rätt att blockera arbetsköparens planer på att lägga ned verksamheten - oavsett dess motivering - såvida det inte rör sig om en konkurs där företaget är i obestånd, alltså att ha bestående problem med att inte kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller.

Turordningsreglerna i LAS

LAS, lagen om anställningsskydd, reglerar hur ett företag får säga upp anställda vid arbetsbrist. Huvudregeln är att den som började på arbetsplatsen sist är den som måste gå först. Det är ett sätt att hindra arbetsköpare från att godtyckligt säga upp folk, exempelvis anställda som är fackligt aktiva. Sedan 2022 har undantagen från "sist in, först ut"-principen utökats och arbetsköpare får säga upp anställda på sakliga skäl istället för saklig grund, vilket bland annat innebär att det är lättare att ge någon sparken på personliga skäl.

Lex tesla

När IF Metall 2023 gick ut i omfattande strejk mot Tesla för att de vägrar teckna kollektivavtal började företaget använda storskaligt strejkbryteri med arbetstagare från andra EU-länder, vilket är organiserat strejkbryteri, som starkt går emot den svenska modellen. Detta möjliggjordes av EU:s regler om utstationering - att arbetsgivare i ett annat land skickar anställda till Sverige för att utföra arbete. För att värna arbetare och vår rätt till förbättrade villkor har Tesla-strejken visat att vi måste förbjuda möjligheten att flytta arbetare mellan EU-länder i syfte att bryta en konflikt på arbetsmarknaden.

Fred och solidaritet

DCA

Står för *Defense Cooperation Agreement* och är ett försvarsavtal mellan Sverige och USA som tillåter amerikansk militär närvaro på svenska militärbaser och hamnar. Trädde i kraft den 15 augusti 2024.

FN:s vetorätt

I FN har fem länder vetorätt. Det innebär att om någon av dessa röstar emot ett förslag kan det inte antas, även om majoriteten röstat för. USA, Frankrike, Kina, Storbritannien och Ryssland har vetorätt i FN.

Domstolsrätt

Svensk domsrätt är rätten att döma något i svensk domstol. Idag har inte Sverige domstolsrätt för brott som eventuellt skulle begås av soldater stationerade på amerikanska militärbaser på svensk mark. Utländsk militär i Sverige ska dömas enligt svensk lag i svensk domstol.

SRHR

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Periferin

Syftar på de områden i världen som utnyttjas av västerländska länder (centrum). Periferin levererar råvaror och arbetskraft medan länderna i centrum exploaterar dessa resurser för vinning. Periferin utnyttjas i ett globalt system som överför värde till centrum, även kallas imperialism.

Ingenjörbrigad

En militär enhet specialiserad på fältarbete såsom byggnation och hantering av infrastruktur.

Ovillkorat bistånd

Förutom att bistånd används som gåvor för att hjälpa till, används det idag som ett maktmedel för att styra en politisk utveckling som är fördelaktig för väst. Det är ett geopolitiskt och imperialistiskt verktyg. Varje land har rätt till sin egen suveränitet, därför ska svenskt bistånd vara ovillkorat.

Preskriptionstiden (för utvisningar)

Preskriptionstid innebär att en dom slutar gälla efter en viss tid. På utvisningsbeslut är tiden 5 år, men den börjar löpa först när personer faktiskt lämnat Sverige.

Tvåårsregeln (vid asyl)

Innebär att en person som söker uppehållstillstånd på grund av anknytning (relation till en person med svenskt medborgarskap) måste ha varit sambo med denna i minst två år för a